

Семантика іменникових композитів із соматичним компонентом у німецькому спортивному дискурсі

М. М. Лисак*, О. В. Материнська

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

*Corresponding author. E-mail: miri_lysak@ukr.net

Paper received 27.08.20; Accepted for publication 16.08.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-234VIII69-09>

Анотація. У статті досліджено семантику іменникових композитів із соматичним компонентом у німецькому спортивному дискурсі. Визначено найбільш поширені соматичні компоненти у їхньому складі, висвітлено їхню роль у формуванні стилістичного забарвлення спортивних коментарів, встановлено прагматичний ефект, який такі іменникові композити справляють на читача. Отримані дані верифіковано за допомогою соціолінгвістичного опитування серед носіїв німецької мови щодо розуміння мотивації запропонованих композитів у контексті та особливостей їх вживання в усному та писемному мовленні.

Ключові слова: іменниковий композит, соматичний компонент, семантика, мотивація, бахуврїхи, соціолінгвістичне опитування.

Вступ. Іменникові композити із соматичним компонентом (далі ІКСК) характеризуються значною семантичною та словотворчою продуктивністю у німецькій мові. Досліджувані лексичні одиниці функціонують не тільки у фахових мовах (зокрема медичному дискурсі), але й активно використовуються в публіцистичних текстах (у галузі спорту, науки, економіки, політики, біології тощо), в мас-медійному дискурсі в цілому.

Незважаючи на те, що іменникові композити в німецькій мові вже були предметом різноманітних студій, зокрема композити з соматичним компонентом [4; 8; 12; 13; 16], їх семантика є ще недостатньо дослідженою. З огляду на той факт, що соматизми належать до базового лексику будь-якої мови світу та є важливим елементом культури різних лінгвоспільнот [17, с. 4], важливим є краще розуміння механізмів їх семантичного розвитку, функціонування у якості мотиваційних основ під час утворення численних композитів, принципів комбінування соматичних компонентів із іншими лексемами задля утворення нових змістів (наприклад, в межах бахуврїхів) у німецьких публіцистичних текстах, зокрема, присвячених спортивній тематиці (спортивних репортажах, оглядах, коментарях тощо).

Аналіз публікацій за темою. Теоретичним підґрунтям дослідження стали праці в межах класичного словотвору та семантики, наприклад, роботи німецьких і англійських лінгвістів Е. Доналіс [8], В. Флайшера і І. Барц [10], П. Айзенберга [9], В. Клос [12], В. Моча [14], Х. Ортнер і Л. Ортнер [15], Л. Ортнер і Е. Мюллер-Большагена [16], С. Арнт-Лаппе [5] а також роботи українських лінгвістів О. В. Білецької [1], Н. Ф. Клименко [2], О. М. Крайняк [3], О. В. Материнської [4; 13]. На важливі семантичні ознаки лексичних одиниць із соматичним компонентом вказано у працях Ф. Шаріфіан [17] та Р. Бенчес [6]. Це дослідження спирається також на принципи аналізу мас-медійних текстів, висвітлені у роботі Х. Бургера і М. Лугінбюля [7].

Мета статті. На меті цього дослідження – дослідити семантику та особливості функціонування іменникових композитів із соматичним компонентом у німецькій мові на матеріалі текстів, присвячених спортивній тематиці.

Матеріал. Емпіричний матеріал дослідження складають 302 мікроконтексти (2016-2020 рр.), які було отримано шляхом суцільної вибірки із публіцистичних текстів, присвячених темі спорту, а також з корпусу текстів Інституту німецької мови (IDS) м. Мангейм COSMAS II (DeReKo-2018-II) [19]. Це дозволило простежити комбінаторні можливості соматизмів у межах ІКСК, визначити їх евалюативність та семантичну мотивацію. Вірогідність отриманих результатів забезпечує також здійснене соціолінгвістичне опитування серед носіїв німецької мови (за допомогою методу анкетування) з метою визначення активності використання і розуміння значення ІКСК.

Методи. Методологічно дослідження вибудовано в межах класичної структурної семантики (залучено метод компонентного аналізу для дослідження семантики ІКСК), структурні типи досліджуваних композитів визначено за допомогою аналізу за безпосередніми складниками та трансформаційного методу, метод контекстуального аналізу допоміг з'ясувати особливості функціонування досліджуваних композитів у публіцистичних текстах спортивної тематики. Елементи методу кількісного аналізу дозволили узагальнити та системно представити отримані результати дослідження. Також методом соціолінгвістичного опитування виявлено сприйняття ІКСК носіями німецької мови.

Результати дослідження та їх обговорення. Значна частина ІКСК є екоцентричними композитами. Сума значень окремих компонентів таких ІКСК не дорівнює значенню всього композита, а евалюативне значення ІКСК може бути визначене лише в залежності від конкретного контексту, у якому його вживто. Відтак, словникова дефініція може бути лише джерелом визначення базових семантичних ознак ІКСК. Досліджувані ІКСК, отримані шляхом суцільної вибірки, не завжди кодифіковані у словниках [18], що свідчить про креативний підхід до їх утворення, їх вагомість з погляду стилістики, інновативність у мові. Мовець в першу чергу прагне висловити за їх допомогою своє емоційне бачення подій чи осягнення певних явищ дійсності. У спортивних репортажах, статтях, в яких увагу сконцентровано на динамічних рухах, стратегії та тактиці отримання перемоги, винахідливості гравців великого значення набувають лаконічні

за своєю формою, але семантично надзвичайно ємні ІКСК, які дозволяють передати реакцію глядача на події, які розгортаються перед його очима й одночасно дати фахову оцінку діям гравця.

Читачі мас-медійних текстів не розглядаються журналістами як аморфна маса, а як сукупність різних соціальних груп зі своїм набором інтересів і пріоритетів [7, с. 2]. Німецькі мас-медіа традиційно значну увагу приділяють саме темі «Спорт», оскільки німецькі читачі завжди були активними вболівальниками тих чи інших спортивних змагань. Здоровий спосіб життя є одним з основних принципів успішного функціонування кожного індивідуума у німецькомовному суспільстві.

Досліджені ІКСК на позначення «гравців» фокусують увагу читача на їх зовнішньому вигляді, наявних травмах чи окремих частинах тіла (у складі таких ІКСК можуть вживатися окремі медичні терміни). Наприклад, у німецькому онлайн-виданні надруковано статтю з назвою «**Kopfmensch mit Kämpferherz**: Petkovic genoss selten gewordenes Erfolgserlebnis» (укр. Інтелектуалка з серцем справжнього борця: Петкович насолоджується рідкісним відчуттям успіху» [20].

У наведеній короткій назві фіксуються відразу два ІКСК, які дозволяють скомпресовано подати характеристику спортсменки Андреа Петкович, яка є водночас талановитою журналісткою (веде свою колонку) та цілеспрямованою, орієнтованою на перемогу тенісисткою. Ці два композити, які містять у своєму складі соматизми **Kopf** 'голова' та **Herz** 'серце' утворюють опозицію, оскільки *голова* за своєю семантикою в межах уявлень «наївної анатомії» [13, с. 259] є осередком духовних здібностей людини, а *серце* – її емоційним центром. Навіть структурні особливості цих ІКСК (у композиті **Kopfmensch** соматизм є детермінативом і стоїть на першому місці, а у композиті **Kämpferherz** соматизм є мотивуючою основою та другим компонентом композита) допомагають візуалізувати протиставлення позначуваних понять. Таким чином визначається дуалізм іміджу Андреа Петкович для її фанатів. У наступному контексті лексема **Kopfmensch** надає можливість наголосити на позитивному образі розумної людини, яка надає перевагу мисленнєвій діяльності, а не виключно фізичній підготовці: "Doch für den **Kopfmenschen** Petkovic hat die Kolumne zusätzlich einen therapeutischen Nutzen. "Das Schreiben hilft mir, meine Gedanken zu strukturieren", erklärt sie..." (укр. Та все ж для інтелектуалки Петкович ця колонка має ще й терапевтичну користь. "Ведення колонки допомагає мені структурувати мої думки", - пояснює вона...) [20]. Значення лексеми **Kopfmensch** формується за моделлю метонімічного переносу з найменування частини тіла на позначення особи як цілого, зокрема за допомогою синекдохи типу *pars pro toto*. Згадування у цьому контексті терапевтичного ефекту розумової діяльності, а саме підготовки матеріалу для колонки, дозволяють чітко ідентифікувати позитивну конотацію цього ІКСК. У наступному прикладі представлено ІКСК **Milchgesicht**: „Zu sehen war ein langhaariges, blondgelocktes **Milchgesicht**, das nach dramatischem Finalverlauf überraschend gewann..." (укр. Погляди було прикуто до молочно білого обличчя, обрамленого світлими

кучерями, яке неочікувано перемогло після драматичного фіналу) [23]. У вище наведеному прикладі в межах ІКСК зафіксовано метонімічний перенос з найменування частини тіла людини на позначення особи як цілого, зокрема німецького професійного гольфіста Бернхарда Лангер описано за однією рисою, а саме надзвичайно блідою шкірою, що водночас може також давати характеристику його емоційного стану під час гри. Асоціативний зв'язок між позначенням молока (білого за кольором) та позначенням кольору шкіри гравця допомагає одночасно створити яскраву метафору, йдеться вже про комбінований спосіб формування семантики нового композита на підставі метафтонімії [11, с. 349-377].

У німецькому виданні *Berliner Zeitung* зафіксовано контекст, у якому вжито ІКСК **Muskelberg**: „Noch mehr angehen? Wie soll das gehen? Im Wasser! Ohne festen Stand! Dazu auch noch im Duell mit einem menschgewordenen **Muskelberg**." (укр. Ще разок? Яким чином? У воді! Без твердої поверхні під ногами! Крім того, у поєдинку з людиноподібною горою м'язів.) [22]. Семантика наведеного ІКСК формується на основі метафоричного переносу з найменування природи (позначення рельєфу) на позначення людини з дуже розвиненими м'язами, порівняння з горою акцентує увагу на міцності і мускулистості професійного спортсмена з водного поло. За допомогою компактного ІКСК в читача формується потужний позитивний образ кремезного спортсмена, закладається сприйняття його як гідного й майже непереможного суперника. Лаконічність мовного вираження запропонованої автором статті асоціації за допомогою двокомпонентного детермінативного композита поєднується з семантичною насиченістю метафори, яка апелює до антропоморфних уявлень людини про навколишній світ, глибоко закорінених у її підсвідомості. Таке просте порівняння дає значний прагматичний ефект й водночас створює ефект «присутності» читача, який може дуже яскраво уявити собі гравців та перебіг напруженого поєдинку.

ІКСК, які вже є «стертими» метафорами та метоніміями й не сприймаються мовцями як такі, що зазнали семантичних трансформацій, можуть брати участь в утворенні оказіональних найменувань, наприклад, позначення виду спорту **Fußball**, яке містить соматичний компонент **Fuß** 'нога' ('стопа ноги') може бути використане у досить незвичному евалюативному найменуванні гравців нім. **Fußballzweig** букв. 'футбольний карлик'. Використання цього композиту є ситуативно обумовленим: "Albanien gehörte schließlich zu denen, die man damals noch despektierlich **Fußballzweig** nannte, und der Satz "Es gibt keine Kleinen mehr" war noch nicht in der Welt." (укр. Зрештою, Албанія була однією з тих, кого в той час зневажливо називали футбольним карликом, а фрази «Немає вже маленьких» ще не було у світі.) [21]. Негативне за конотацією позначення футбольної команди Албанії виникло як згадка про її невизначні перемоги у 1983 році. Характеристика розміру в цьому випадку використовується в переносному значенні, адже важливим є не фізичний розмір гравців футбольної команди, а власне досягнення і перемоги всієї команди. Імплицитно закладено значення, що грати проти фут-

больної команди Албанії для команд інших країн не було важким завданням. Утім саме німецька команда у 1983 році змогли виграти з рахунком 2:1 тільки на 80-тій хвилині гри, що вказує на те, що навіть граючи проти «карликів» німецька команда повинна була докласти зусиль, щоб перемогти. Відтак це зневажливе позначення у певному контексті отримує вже інший зміст й може змінювати свою конотацію від очевидно негативної до іронічної, при цьому іронія може бути направлена не тільки на позначуваний денотат.

Приклади вживання ІКСК на позначення «матеріальних цінностей» можна продемонструвати за допомогою наступного контексту: “Schon auf dem Weg zur Wiegeprozedur drehte er noch einmal um, um die **Fahrzeugnase** seines Autos zu streicheln – da, wo das springende Pferd im Ferrari-Wappen aufgeklebt ist.” (укр. Вже на шляху на процедуру зважування він ще раз обернувся, щоб погладити капот свого автомобіля – там, де наклеєний кінь, що стрибає на фоні герба Феррарі.) [24], де лексема **Fahrzeugnase** формується за допомогою метафоричного переносу з найменування частини тіла людини на найменування частини предмета, а саме машини і підтверджує факт егоцентричної орієнтації людини у просторі, оскільки в межах уявлень «наївної анатомії» соматизм **Nase** ‘ніс’ позначає передню частину машини, тобто капот.

Пандемія COVID-19 у світі у 2020 році також залишила свій відбиток у лексичному наповненні німецьких мас-медіа, зокрема також в межах спортивної тематики, наприклад ІКСК **Fußballvirus** і **Fußballfieber**: „Fußball funktioniert ja auch wie eine Pandemie. Man lässt sich leicht anstecken. Das **Fußballvirus** wird von Vater zu Tochter übertragen. Das **Fußballfieber** grassiert.“ (укр. Футбол також працює як пандемія. Заразитися легко. Футбольний вірус передається від батька до доньки. Футбольна лихоманка лютує.) [25]. Таким чином, автор статті переніс медичну лексику **Virus** ‘вірус’ і **Fieber** ‘температура, лихоманка’ на абстрактне позначення, а саме на опис настрою фанатів футболу, визначення їх відданості цьому виду спорту й високу ймовірність «заразитися» любов’ю до нього. Підкреслюється швидкість розповсюдження (порівняння з пандемією) і високий відсоток «вразливості» фанатів цього виду спорту. Зазначений приклад є вагомим підтвердженням того, що ІКСК є динамічним лексичним щаблем, наведені приклади є неологізмами за своєю природою і демонструють швидку реакцію лексичного складу мови на суспільно вагомні події та перетворення.

Під час дослідження ІКСК у німецькому спортивному дискурсі було проведено соціолінгвістичне опитування серед носіїв німецької мови (часовий період – 2020 рік). Метою опитування було: 1) визначити особливості вживання ІКСК носіями мови в усному і писемному мовленні; 2) визначити конотативне значення та мотивацію запропонованих ІКСК; 3) з’ясувати специфіку сприйняття окремих ІКСК носіями німецької мови. Соціолінгвістичне опитування проводилось за допомогою методу анкетування. В опитуванні взяли участь: 20 носіїв німецької мови, віком від 21 до 70 років. Респонденти отримали анкету із питаннями в межах вільного та цілеспрямованого асоціативного експерименту для заповнення з од-

наковими десятима запитаннями, наприклад, з проханням подати синонім до зазначеного ІКСК, визначити мотивацію запропонованого ІКСК, визначити частоту використання ІКСК у писемному та усному мовленні, а також визначити найбільш вживаний на думку респондента соматичний компонент у складі ІКСК у німецькій мові тощо.

За результатами опитування було визначено, що найчастіше респонденти вказували на активне використання соматичного компонента нім. *Kopf* (укр. *голова*) в межах ІКСК – 13 відповідей, другим за частотою вживання вказували нім. *Auge* (укр. *око*) – 9 респондентів вважали цей соматизм частотним, також відзначали активне вживання соматизма нім. *Hand* (укр. *рука*), окремі відповіді виявили використання в усному та писемному мовленні таких соматичних компонентів як *serze*, *shia*, *noqa*. Так, соматизм *голова* може використовуватися на позначення розумової діяльності людини або її лідерських якостей, а соматизм *око* – на позначення сприйняття і світобачення людини, за допомогою *руки* підкреслюється ‘дія’.

Щодо позиції соматичного компонента у структурі ІКСК, дослідження продемонструвало, що 6 із 20 респондентів не змогли дати точну відповідь, де найчастіше використовується соматичний компонент: на початку слова чи в кінці. Так, 4 респонденти зазначили, що соматичний компонент знаходиться зазвичай на початку слова, а 10 респондентів – наголосили на прикінцевій позиції ІКСК, тобто функціонуванні у якості мотиваційної основи. Цю неоднозначність можна пояснити тим, що ІКСК належить до динамічного шару лексики й утворюються за різними структурними моделями, респонденти ж звертають свою увагу передусім на семантику ІКСК.

Для визначення мотивації ІКСК респондентам було запропоновано, наприклад, такий контекст з газети *Berliner Zeitung*: „Die völkerverständigende Absicht ist lobenswert, keine Frage, allerdings erinnert uns ihr Entwurf eher an einen Kugelwürfel oder, schlimmer noch, an ein vieläugiges Monster: Vor allem das **Stirnage**, aber auch die breite **Schlägernase** und der weit aufgerissene **Brüllschlund** haben uns Angst gemacht.“ (укр. Беззаперечно, намір досягти порозуміння між народами заслуговує на похвалу, однак проект більш схожий на гральні кості або іще гірше на багатоокого монстра передусім нас налякало око на чолі, а також широкий ніс бійця, і широко відкритий писок.) [26].

Носії мови мали три варіанта відповідей на питання про мотивацію використання зазначених ІКСК: 1. З метою створення яскравої образності; 2. Як прояв креативності мовця; 3. Для компактності висловлювання. 18 респондентів обрали перший варіант «з метою створення яскравої образності» і тільки по одному респонденту зазначили два інші варіанти. Таким чином, на думку опитаних носіїв німецької мови ІКСК використовуються зазвичай з метою збільшення образності висловлення. Адже за допомогою асоціативності також створюється певна атмосфера повідомлення у статті.

Для визначення актуальності ІКСК у повсякденному житті носіїв німецької мови, респондентам було поставлено питання «Чи використовують носії мови ІКСК в усному мовленні?». 13 учасників опитування

зазначили, що використовують ІКСК і навели такі приклади: нім. *Hasenherz*, *Hasenfuß* ‘боягуз’, *Trotzkopf* ‘упертюх’, *Löwenherz* ‘безстрашний’, *Schlitzohr* ‘шахрай’, *Langfinger* ‘кишеньковий злодій’, *Graukopf* ‘людина з сивою головою; старець’, *Gierschlund* ‘жадібна людина’, *Dummkopf* ‘дурень’, *mit Engelszungen reden* ‘красномовно переконувати’. Таким чином, ІКСК функціонують на думку носіїв німецької мови переважно в усному мовленні, а саме у ситуаціях, де є потреба підвищити емоційність та створити певну образність.

Питання «Чи використовують носії німецької мови ІКСК в писемному мовленні?» отримало переважно негативну відповідь. Тільки 4 респонденти змогли навести приклади використання ІКСК у писемному мовленні, наприклад, такі ІКСК як: нім. *Hohlkopf* ‘дурень; пуста голова’, *Schlaghand* ‘людина, яка завдає удару’, *Hakennase* ‘гачкуватий ніс’, *Adlerauge* ‘зірке око’, *Augenweide* ‘прекрасне видовище’. Таким чином, ІКСК все ж присутні у писемному мовленні, що вказує на їх актуальність і незамінність, утім вони не використовуються свідомо пересічними носіями мови у письмовій комунікації.

Висновки. Дослідженні ІКСК використовуються у німецькому спортивному дискурсі на позначення:

живих істот (гравців, тренерів, спонсорів, глядачів), матеріальних речей (грошей, предметів), абстрактних понять (емоцій, думок, здібностей). Семантика ІКСК в межах спортивного дискурсу зазнає змін внаслідок метафоричних чи метонімічних перенесень, також комбінованих моделей метафтонімії. Згідно з результатами соціолінгвістичного опитування за допомогою ІКСК можна досягти компактності, яскравої образності й емоційного забарвлення повідомлення. Хоча ІКСК переважно використовуються носіями мови в усному мовленні з метою підсилення стилістичної забарвленості, вони також належать до актуальної лексики у писемному мовленні, оскільки справляють на читача значний прагматичний ефект. Журналісти беруть їх до свого інструментарію, оскільки їх стислість й семантична ємність, вплив на читача дозволяють досягти значного маніпулятивного ефекту у контексті медійних публікацій. Зафіксовані приклади ІКСК у текстах мас-медіа дозволяють говорити про їх динамічність й певну інновативність у річчості останніх подій у світі. Вони є проявом креативності мовців, їх прагнення до індивідуальності описуваних емоцій та досвіду.

ЛІТЕРАТУРА

- Білецька О. В. Місце іменникових трикомпонентів у системі складних слів у середньовісній німецькій мові та їхня структурна організація [Електронний ресурс] // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах, 2015. Вип. 30. С. 101-111. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmz_2015_30_12
  - Клименко Н.Ф. Як народжується слово // Київ: Радянська школа, 1991. 287 с.
  - Крайняк О. М. Словотвірні моделі маркованого еліпса // Вісник Дніпропетровського університету. Сер.: Мовознавство, 2014. Т. 22, вип. 20(1). С. 83-89. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2014_22_20\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2014_22_20(1)_15).
  - Материнська, О.В. Семантична та словотвірна продуктивність меронімічної лексики // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка: Збірник наукових праць. Іноземна філологія. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016. № 1 (49). С. 42-47.
  - Arnt-Lappe, S., Braun A., Moulin C., Winter-Froemel E. Expanding the lexicon. Linguistic innovation, morphological productivity and ludicity // Berlin / Boston: Walter de Gruyter, 2018. 303 p.
  - Benczes, R., Barcelona A., de Mendoza Ibanes F.J.R. Defining metonymy in cognitive linguistics // Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins B.V., 2011. 284 p.
  - Burger, H., Luginbühl M. Mediensprache. // Berlin / Boston: Walter de Gruyter. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage, 2014. 532 S.
  - Donalies, E. Die Wortbildung des Deutschen. Ein Überblick // Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2002. 190 S.
  - Eisenberg, P. Grundriß der deutschen Grammatik, Das Wort. // Stuttgart / Weimar: J.B. Metzler; Auflage: 4., aktualisierte und überarbeitete Auflage, 2013. 515 S.
  - Fleischer W., Barz I.. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache // Berlin / Boston: De Gruyter, 2012. 484 S.
  - Goossens, L. Metaphonymy: the interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action. In: R. Dirven, R. Pörings (Eds.) // Metaphor and metonymy in comparison and contrast, Berlin, New-York, Mouton de Gruyter, 2003, pp. 349-377.
  - Klos, V. Komposition und Kompositionalität. Möglichkeiten und Grenzen der semantischen Dekodierung von Substantivkomposita // Göttingen: Walter de Gruyter, 2011. 365 S.
  - Materynska, O. Semantic relation of meronymy in languages of different structure (case study of semantics of body part names) // Advanced Education. Kyiv: National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", 2019. No. 12. pp. 256-264 (Web of Science)
  - Motsch, W. Semantische Grundlagen der Wortbildung // Die Ordnung der Wörter: kognitive und lexikalische Strukturen [G. Harras (Hg)]. Berlin / New York: de Gruyter, 1995. 226 S.
  - Ortner, H., Ortner, L. Zur Theorie und Praxis der Komposita-forschung. // Tübingen: Günter Narr Verlag. (Forschungsberichte des Instituts für deutsche Sprache, Mannheim; Bd. 55), 1984. 406 S.
  - Ortner, L., Müller-Bollhagen E. Deutsche Wortbildung: Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache, eine Bestandsaufnahme des Instituts für deutsche Sprache, Forschungsstelle Innsbruck. Substantivkomposita: (Komposita und kompositionsähnliche Strukturen 1) // Berlin / New York: Walter de Gruyter, 1991. (Vierter Hauptteil). 863 S.
  - Sharifian, F., Dirven R., Yu N., Niemeier S. Culture, Body and Language. Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages. // Berlin / New York: Mouton de Gruyter, 2008. – 431 p.
- Dictionaries:
- Dudenredaktion (2015). Duden – Deutsches Universalwörterbuch: Das umfassende Bedeutungswörterbuch der deutschen Gegenwartssprache / achte, überarbeitete und erweiterte Auflage.
  - COSMAS II (DeReKo-2018-II) м. Мангейм. Онлайн-доступ: <http://www1.ids-mannheim.de/kl/projekte/korpora.html>
- Magazines:
- Sport-Informationen-Dienst (SID), Kopfmensch mit Kämpferherz: Petkovic genoss selten gewordenes Erfolgserlebnis, Онлайн-доступ: <https://vid.sid.de/2018/05/22/sid-06-7/>
  - Spiegel, Peter Ahrens, Die 80. Minute, 22.05.2020, Онлайн-доступ: <https://www.spiegel.de/sport/fussball/gerhard-strack->

- ist-tot-nachruf-auf-den-ex-nationalspieler-die-80-minute-a-61b4603e-7253-4468-bcbd-73f244c76379
22. Berliner Zeitung, Patrick Berger, Selbstversuch bei Spandauer Wasserballern: Unter Raketenmännern, 24.11.2019, Online-доступ: <https://www.berliner-zeitung.de/sport-leidenschaft/berlin-spandau-bundesliga-wasserball-unter-raketenmaennern-li.1917>
23. Berliner Zeitung, Bernhard Langer ist der Mister Beständigkeit im Golf, 25.4.2020, Online-доступ: <https://www.berliner-zeitung.de/sport-leidenschaft/bernhard-langer-ist-der-mister-bestaendigkeit-im-golf-li.82026>
24. Berliner Morgenpost, Elmar Brümmer, Knalleffekt in Rot, 27.03.2017, p. 17, Online-доступ: <https://www.morgenpost.de/sport/article210063725/Knalleffekt-in-Rot.html>
25. Berliner Zeitung, Paul Linke, Corona-Krise: Was tun ohne Fußball?, 28.3.2020, Online-доступ: <https://www.berliner-zeitung.de/sport-leidenschaft/berlin-social-media-postings-was-tun-fans-ohne-fussball-li.79725?lid=true>
26. Berliner Zeitung, Fußball-EM in Deutschland? Logo!, 14.10.2017, Online-доступ: <https://cosmas2.ids-mannheim.de/cosmas2-web/faces/investigation/results.xhtml>

REFERENCES

1. Biletska O. (2015) Mistse immenykovych trykomposytiv u systemi skladnych sliv u serednjoverhjnjonimetskij movi ta ihnja strukturna orhanisatsia [The place of three compound nouns in the system of complex words in the Middle High German language and their structural organization], Typology of linguistic meanings in diachronic and comparative aspects, issue 30, pp. 101-111. Electronic Source: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmz_2015_30_12
2. Klimenko N. (1991) Jak narodzhuetsja slovo [How the word is born], Kyiv: Rsdjanska shkola, 287 p.
3. Krajnjak O. (2014). Slovtvorni modeli msrkovanoho elipsa [Word-forming models of the marked ellipse]. Bulletin of Dnipropetrovsk University. Ser. : Linguistics, T. 22, 20(1), pp. 83-89. Electronic Source: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2014_22_20\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2014_22_20(1)_15).
4. Materynska, O. (2016). Semantychna ta slovtvorna productyvnist meronimichnoi lecsyky [Semantic and word-building productivity of the meronymic lexis]. Bulletin of Taras-Shevchenko-National-University, 1 (49), pp. 42-47.

Semantics of the compound nouns with a somatic component in German sports discourse

M. Lysak, O. Materynska

Abstract. The article focuses on the semantics of the compound nouns with a somatic component in German sports discourse. It determines the most widespread somatic components within their structure and shows their role in the formation of the stylistic coloring of sports comments. The article highlights the pragmatic impact of the compound nouns under analysis. The obtained data is validated by a sociolinguistic survey among German native speakers on the understanding of the motivation of the proposed compound nouns in the context, and nuances of their use in oral and written communication.

Keywords: *compound noun, somatic component, semantics, motivation, bahuvrihi, sociolinguistic survey.*